Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807 Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 19. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го СІЧНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 19. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 24, 1952. VOL. LX.

ДРУГИЙ ЛІТАК РОЗБИВСЯ В ЕЛІЗАБЕТ

СЕРЕД 28 ПОДОРОЖНІХ ЗГИНУВ КОЛ. СЕКРЕТАР ВІЙНИ ПАТЕРСОН

Елізабет, Ню Джерзі. — До півночі у вівторок найдено 28 трупів у літаку марки Конвер, підприємства Амерікен Ерлайнс, який надлетів серед хуртовини з Бофало, щоб осісти на літунськім майдані коло Нюарку, коли він несподівано впав на мешкальні доми в південній частині міста. Знялася пожежа, в якій згоріли два доми й літак. В мешкальних домах згинуло четверо осіб, а на літаку всі подорожні й три члени залоги. Серед подорожніх згинув колишній секретар війни, Роберт П. Патерсон і кільканадцять визначних урядовців бизнесових корпорацій. Катастрофа притрапилася коло четвертої години сполудня. Здогадуються, що пілот капітан Тамес Дж. Рід, серед дощу не міг пізнати околиці й орієнтувався тільки при допомозі інструментів. Накілька мінут перед розбиттям він порозумівався телефоном з управою майдану в справі висадки, одначе вже не долетів до місця призначення. Він згинув разом з іншими людьми саме в хвилині, коли його жінка приготовляла гостину в його мешканні, у віддалі чотирьох блоків від місця катастрофи. У пожежі домів згинуло троє дітей і мати двох погибших дітей. Тіла забрано до трупарні, де їх ступнево розпізнавали. Суддя Патерсон повертався з судової розправи в Бофало, де він, як адвокат, заступав одну фірму. Він мав повертатися до Ню Йорку залізничим потягом і мав уже закуплений квиток, одначе в останній хвилині змінив думку і виїхав літаком. Теперішня катастрофа трапилася шість тижнів після першої літунської катастрофи в цій околиці, коли то згинуло 56 осіб, які летіли до Майамі на Флориді.

У газетних звідомленнях згадується як свідків нещастя місцевого українського катол. пароха, о. Лева Чапельського і диригента хору Романа Левицького, які ходили з свяченою водою до громадянина Теодора Луняка, якого дім находиться в найближчім сусідстві катастрофи. Дім Луняка якимсь чудом врятований, а з цим і його мешканці й гості.

● Дальшої підвишки в 200 мільйонів долярів на поштові оплати вимагає президент Труман уже в наступному буджетовому році. Теперішня підвишка з $300,000 замала на покриття видатків поштового департаменту.

ДОЛЛЕС ВИЯВЛЯЄ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ СУПРОТИ КИТАЮ

Вашингтон. — Під час свідчення амбасадора Джана Фостера Доллеса в справі ратифікації мирового договору з Японією, він виявив перед сенатською комісією закордонних справ, що американська політика супроти Китаю змагає до повалення комуністичного режиму в Пекінгу. Доллес говорив про це в формі бажань, одначе з інших джерел стало відоме, що він обговорював цю справу на нарадах в департаменті стейту, а президент Труман одобрив їх. Він заявив під час свідчення, що „сама тільки оборонна військова політика засуджена на невдачу" і що Китай не треба вважати за втрачений раз на завжди в користь комуністів. Доллес жаліє над дефітистичним наставленням деяких кіл, коли вони говорять про китайські справи. Він поставив таке питання в комісії: „Що займатимуть комуністи потім? Ми стоїмо на тому становиці, що як якась територія загарбана комуністами, то це вже кінець. А чейже історія вказує, що такі невтомні абсолютні деспотизми ламаються й розпадаються тому, що люди мають вроджений нахил до волі й вимагають права вести самі свої справи — а це сила, яка завжди перемагає". Коротко він з'ясував політику на найближче майбутнє так: Америка хоче, щоб Японія увійшла в торговельні зв'язки з некомуністичним Китаєм. Це дасть притоку й іншим вільним країнам зробити таке саме. З часом прийде до зміни відносин на суходолі Китаю, бо буде нагода поширювати там волелюбні гасла.

Нагорода за видання угорського урядовця в американські руки

Вашингтон. — Конгресмен Там Стід з Оклагоми, піддав думку, щоб оголосити нагороду за привезення „живим або мертвим" того угорського урядовця, який дав причину до недавнього арештування чотирьох американських літунів. Стід зголосив в Палаті резолюцію з вимогою зірвання дипломатичних зв'язків з Угорщиною і в промові для умотивування цієї резолюції гостро затаврував негодяїв, що допускаються шантажу на людях. Він порівняв останнє схоплення американських літунів зі злочинами, при нагоді яких в південно-західних стейтах оголошують виплату нагороди за спіймання злочинців і віддання їх в руки справедливости, все одно, живими чи мертвими. Стід думає, що може найдеться хтось на Угорщині, хто хотів би дістати нагороду за приловлення шантажистів.

Найдовша телеграма до Президента

Вашингтон. — Телеграма довжиною 680 стіп телеграфічної тасьми, наспіла до президента Трумана на дротах підприємства Вестерн Юніон. Це найдовша телеграма, яку переслало це підприємство за час свого існування. Її доручено 21 січня до Білого Дому, одначе президент не міг її відчитати і передав цю працю своїм помічникам. Під нею находяться підписи 31,306 громадян з повіту Скуйкіл, у стейті Пенсилвенія, з проханням, щоб примістити в їхнім повіті станцію літаків замість у сусіднім повіті Ланкестер. Телеграма охоплює 80,000 слів. Її виготовлено у вісімох копіях і крім Білого Дому її дістали ще: секретар цовітряних сил Тамес К. Фінлеттер, голова штабу ген. Гойт С. Ванденберґ і відповідні конґресові комісії. Оплата телеґрами виносила $2,940.

Кард. Спеллман на конференції з Черчилем перед його виїздом

Ню Йорк. — Заки британський прем'єр Винстон Черчил від'їхав кораблем Квін Мері домів, його попрощав у мешканні Бернарда Баруха нюйоркський посадник Вінсент Імпелітері, при чому припняв йому почесну медалю міста. — Опісля стало відоме, що кардинал Франсис Спелман, — який щойно повернувся з подорожі довкруги світу, був на обіді в домі Барука і розмовляв цілу годину ч Черчилем. Кардинал сказав репортерам, що Черчил лежав в ліжку з уваги на свою перестуду, одначе був бадьорий і випитував кардинала про подробиці з його подорожі. При виїзді — Черчил сказав на прощання: „Якщо Америка й Британія працюватимуть разом, то ще є вигляди на мир".

У Конґресі ведуть слідство в справі вбивства офіцерів в Катині

Вашинґтон. — Президент Труман обіцяв повну співпрацю зі спеціяльною комісією Палати Репрезентантів, яка веде слідство над масакрою кількох тисяч польських офіцерів в Катинськім Лісі коло Смоленська під Совєтами. Переслухання почнуться 4 лютого. На питання, хто помордував цих офіцерів, ведеться спір. Одні кажуть, що їх повбивали німці, інші доводять, що це зробили большевики. Голова комісії, конґресмен Р. Дж. Мадден, зажадав від урядових бюр усіх інформацій, — які вони мають у цій справі. Труман заявив, що він уже дав доручення урядовим агенціям, щоб вони видали потрібні документи.

МАСОВА ВИМІНА ВОЯКІВ ДЛЯ БОЇВ У КОРЕЇ

Вашинґтон. — Анна Розенберґ, асистентка секретаря оборони, передала Конґресові звіт про переміни в складі вояків, які борються в Кореї. Вона доводила, що команда армії, фльоти й повітряних сил дотримує слова і дозволяє воякам в Кореї перебути тільки одну зиму, — після того переносить їх до інших станиць а на їхнє місце ідуть свіжі сили з домашніх таборів. У листі до голови сенатської комісії збройних сил, сен. Ричарда Б. Россела, пані Розенберґ виказала в деталях, які переміни зайшли в кожній ділянці зброї окремо. Загально 108,018 вояків і 5,576 офіцерів, які були на фронті в Кореї, повернулися домів, а на їхнє місце поїхали інші. Крім того до 1 січня армія відпустила домів 162,500 резервістів, фльота звільнила зі служби 38,427, корпус морської піхоти 35,013, а повітряні сили 23 тисячі вояків. Пані Розенберґ каже, що це велетенська праця переводити такі переміни, яка вимагає теж і дбайливого плянування.

КАРДИНАЛ СПЕЛМАН ЗНОВУ В НЮ ЙОРКУ

Кардинал Френсіс Спелман виходить із станції Ґренд Сентрал в Ню Йорку, повернувшись із своєї поїздки на Далекий Схід та перевівши Різдвяні Свята з вояками на фронті в Кореї. Поїздка кардинала тривала 30 днів і за цей час він переїхав 28 тисяч повітряних миль. Кардинал Спелман не скривав свого стурбування зростом комуністичної аґресивности та її успіхів.

ВОЄННІ І ТЕРОРИСТИЧНІ ЦІЛІ „УКРУПНЕННЯ КОЛГОСПІВ" В СОВЄТАХ

Стокгольм, Швеція. — Видаваний тут англійською мовою бюлетень „Нюзлеттер фром бігайнд ди Айрон Киртен" з 27-го грудня м. р. підсумовує дотеперішні висліди і наслідки веденої від двох років совєтським урядом акції „укрупнення колгоспів" та приходить до висновку, що кінцевою метою тої акції є з одного боку воєнна підготова, а з другого — ще більше закріпощення підсовєтського селянства. В повідомленні з поінформованих джерел сказано, що в самій тільки Україні впродовж 1950 року з 20,320 колгоспів створено 7,812 „крупних" колективних господарств. На закінчення інформацій зроблено такі висновки: 1. Укрупнення колгоспів тісно зв'язане з комуністичною аналізою теперішнього положення в світі та призначене на скріплення тоталітарного і мілітарного характеру Совєтського Союзу. Реорганізація колгоспів звільнить велику кількість робочих рук від адміністративної праці в колгоспах та дасть можність використати їх у воєнній індустрії й безпосередньо у війську. 2. Реорганізація колгоспної системи збільшить можливості комуністичної контролі над селянством, збільшить і затіснить комуністичний терор та завершить совєтську політику, скеровану на ліквідацію селянства, як такого.

$705.00 на УНФонд з Коляди в Елизабет

Елезабет, Н. Дж. — Місцева українська громада теж в цьому році задержала свою традицію і дала приклад жертвенности на українські народні цілі, висилаючи до УККомітету на У.Н.Фонд дол. 705.00, зібраних з різдвяної Коляди. Акцію Коляди, яку переводив Центральний Комітет місцевих українських організацій, закінчено в суботу 19-го січня, зібравши між патріотичним громадянством — дол. 605.00. Дальших дол. 100 на коляду для У.Н.Фонду ухвалив із своєї каси Український Народний Дім на своєму річному зібранні, так що з цеї одної невеликої громади вислано на цілі УНФонду титулом коляди разом дол. 705.00.

● Законопроєкт для побудови другого атомового підводного судна зголосив конґресмен Карл Винсон, голова комісії збройних сил Палати.

АЙЗЕНГАВЕР ПРОПОНУЄ ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ ДЛЯ ОБ'ЄДНАННЯ ЕВРОПИ

Париж. — Генерал Двайт Д. Айзенгавер, аліянтський головний командант в Европі, — закликав уряди европейських країн, щоб вони офіціяльно скликали конституційну конвенцію, яка „перевірила б і опрацювала б проблеми більшої політичної і господарської єдности" та впродовж одного або півтора року приготовила звіт і конкретні пропозиції в цій справі. Ген. Айзенгавер склав свою заяву на пресовій конференції в понеділок, але вістку про це передержано один день, перевіряючи твердження генерала під кутом безпеки. На цій самій конференції ген. Айзенгавер твердив, що по його думці керівники Совєтського Союзу два рази подумають, заки поважаться на вирішення в ґльобальній війні. Він мотивує це слабістю совєтської індустрії, — проблемами транспорту та низкою інших проблем, зв'язаних з підготовкою до війни. Про потребу практичних заходів відносно об'єднання Европи ген. Айзенгавер говорив у зв'язку з його твердими переконаннями щодо практичної сили і значення системи колективної безпеки і оборони. Він теж дав до зрозуміння, — що кожна акція для об'єднання европейських країн може розраховувати на максимальну американську піддержку. Він вважає, що вже сам факт скликання рекомендованої ним конституційної конвенції в цій справі „означав би дуже багато" в Злучених Державах. Заяві ген. Айзенгавера придіяюється велику увагу в політичних і дипломатичних колах. Окреме значення мають твердження ген. Айзенгавера відносно можливостей війни з Совєтським Союзом. Аліянтський головний командант, відповідаючи на запити кореспондентів, висловив переконання, що поведінка Совєтського Союзу не залежить від конкретної акції аліянтів та що Москва зачне війну не у відповідь на аліянтське становище, але виключно тоді, як вважатиме, що вона сама до війни готова та що вона може її виграти. Тому ген. Айзенгавер не вірить, щоб Совєти почали будь-яку репресійну акцію у відповідь на ремілітаризацію Західної Німеччини, натомість вони можуть зачати війну теж без уваги на становище Західної Німеччини, якщо вони до війни будуть готові.

ЗМІНА СТАНОВИЩА БЕЛЬҐІЇ СТВОРЮЄ БАЗУ ДЛЯ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ АРМІЇ

Париж. — Бельгійський уряд змінив своє дотеперішнє опозиційне становище до передумов створення спільної европейської армії, промощуючи цим шлях до здійснення цього важливого пляну в західно-европейській обороні. Бельгія раніше була в опозиції до передбаченого в пляні створення міжнародного органу, що мав би право встановляти спільний бюджет та мав верховну контрольну владу над спільною армією, вважаючи, що це означало б обмеження суверенности поодиноких країн. Тепер бельгійський уряд повідомив, що він готов погодитися на спільний бюджет і тим самим на створення верховної міжнародної цивільної влади для спільної армії. Ця проблема буде знову предметом нарад міністрів закордонних справ шістьох европейських країн, які мали б творити цей перший практичний европейський політичний і військовий аліянс, а саме: Франції, Італії, Німеччини, Бельгії, Голяндії і Люксембурґу. З цею зміною становища бельгійського уряду зв'язується заяву ген. Айзенгавера і в ній добачується можливість здійснення пропозиції аліянтського команданта щодо негайного скликання конституційної асамблеї для перевірення можливостей щодо створення „більшої політичної і господарської єдности" европейських країн. Наради міністрів закордонних справ шістьох згаданих країн відбудуться вже в найближчу суботу і на них, по всяких правдоподібностях, остаточно буде вирішена справа европейської армії.

Червоні в Кореї закидують аліянтам нове порушення невтральности

Токіо. — Комуністичні делеґати на мирових переговорах в Паммунджом видвигнули вчора нове обвинувачення, закидаючи аліянтам, що їхній літак знову порушив невтральність району навколо міста Каесонґ та скинув одну бомбу, поранивши двох комуністичних вояків і пошкодивши комуністичну вантажну автомашину. Згідно з останнім радіоповідомленням, аліянти мали признати, що один з їх літаків справді скинув бомбу в невтральній зоні, не заподіявши жадної шкоди. Самі переговори в справі перемир'я теж вчора не дали жадного результату, бо ані комуністи, ані аліянти не відступають від своїх домагань. Комуністи не хочуть погодитися на аліянтську пропозицію відносно виміни полонених на добровільній базі та домагаються безумовної репатріяції всіх полонених. Аліянти зі свого боку рішучо відкидають комуністичні домагання права будувати аеродроми на території Північної Кореї під час перемир'я, вважаючи, що це дало б комуністам можність приготовитись краще до нової аґресії. На фронті погана погода майже цілком припинила воєнні діяння, обмежуючи їх тільки до припадкових перестрілок між патрульними відділами.

● Зрікся становища амбасадора до Еспанії Стантон Ґріффіт, одначе день звільнення його зі служби ще не назначений.

Загальне заінтересування читанкою „Мово Рідна"

Загал українських батьків та учителів вже виявив помітне заінтересування новим букварем - читанкою „Мово Рідна", що його випустило В-во „У Світі" в опрацюванні І. Корицького та з рекомендацією „Учительської Громади" в Ню Йорку. Буквар, виданий технічними засобами друкарні „Свободи", має 191 сторінку і складається з трьох частин: 1. Посібника для учнів англо-мовних шкіл, за яким діти, що знають основи англійського письма, можуть легко засвоїти українську абетку; 2. Букваря і 3. Читанки. В тексті книжки є біля 200 рисунків та ілюстрацій. Зміст Букваря-Читанки взяв особливі прикмети життя на американській землі, не залишаючи тісних зв'язків з Рідним Краєм. Книжка стане у великій пригоді батькам і учителям, що мають трудне завдання навчити дітей української грамоти та зберегти в них українську душу. Ціна книжки, не зважаючи на великі кошти видання, виносить тільки два доляри. Можна замовляти в Адміністрації „Свободи".

● Трояке життя вів Герберт Філбрік з Бостону, коли добровільно узявся прослідкувати затії комуністів в Злучених Державах. Він жив як звичайний громадянин вдома, як комуніст серед комуністів і як шпиг для Федерального Слідчого Бюра до часу суду над комуністичними провідниками в Ню Йорку. Він описує тепер свої переживання в щоденнику Ню Йорк "Геральд Трибюн.

Іран не приймає нового брит. амбасадора

Тегеран. — Іранський уряд відмовився прийняти Роберта Генкі, найменованованого новим британським амбасадором в Ірані на місце дотеперішнього амбасадора сера Френсіс Шеферда. Свою відмову іранський уряд мотивує тим, що новий іранський закон рішає, що закордонний амбасадор в Ірані не може бути особа, яка вже виконувала будь-яку дипломатичну службу в Ірані або була представником в колонії. Генкі, що тепер є британським амбасадором в Будапешті, перед дев'яти роками належав до британського дипломатичного штабу в Тегерані. Іранський уряд вважає, що раніше Іран вважався „майже" за колонії і тому кожний дипломат, що був в Ірані в тих часах, тепер не мав би „належного респекту" до іранської суверенности.

Вишинський виїхав до Москви

Париж.— Совєтський міністер закордонних справ, що очолював совєтську делеґацію на сесії Ґенеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, виїхав вчора назад до Москви, обвинувачуючи Ґенеральну Асамблею, що на теперішній сесії вона не зробила жадного добра, тільки поступила „крок дальше" в підготовці до нової війни. „Асамблея не прийняла ані одної совєтської пропозиції і не винесла ані одного рішення для закріплення миру; всі винесені нею рішення були підготовкою до нової війни" — твердив Вишинський на запити кореспондентів вже в потягу, яким він виїхав до Праги, як першого етапу в повороті до Москви.

Аґенство Асосієйтед Пресс перевело анкету, в якій переважає думка, що теперішня американська закордонна політика, скерована на припинення комунізму та вдержання його в рямках теперішньої залізної заслони є „стратегічною конечністю". Виразником і співтворцим такої політики мав би бути теж Джордж Кенан, новопризначений американський амбасадор до Москви. Натомість американська публічна опінія — як це виявляється з низки публікацій — поступово приходить до переконання, що така політика „замороження" комунізму в його теперішніх кордонах не тільки не розв'язує проблеми комуністичної загрози, але серйозно збільшує її. Критики цеї політики доказують, що одною з найбільших перешкод дальшої совєтської аґресії є внутрішня непевність, яку Кремль може з часом перемогти, якщо аліянти продовжуватибуть свою теперішню політику „замороження". При цьому наводиться переконливий приклад, що активний резистанс проти націзму міг відіграти свою важливу ролю у Франції та в інших країнах тільки тому, що була надія на визволення. Репрезентована державним департаментом і Кенаном політична концепція вже досі багато причинилась до того, щоб цю надію, якщо не вбити, то серйозно зменшити в Україні, Польщі, Чехословаччині, в Балтійських та інших підсовєтських країнах. В Східній Німеччині та Австрії населення зареаґувало на цю політику ще більшою апатією та поступово здається на призволяще комунізму, щоб тільки прожити „один день довше". Беручи до уваги ці факти, американська преса і публіцистика щораз виразніше домагається від Заходу активної визвольної і не тільки оборонної політики.

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

● Навіть з читання совєтської преси виходить ясно, що в цілому Совєтському Союзі, зокрема в не-російських республіках: в Україні, Вірменії, Азербайджані, Узбекістані, Казахстані — більші і менші повстання були постійною проблемою теж впродовж останніх трьох років" — твердить відомий англійський автор і публіцист Едвард Кренкшо, пишучи в поширеному ілюстрованому журналі „Лук" (на 29-го січня) про „турботи Сталіна". Стаття ілюстрована і на одній ілюстрації видно „Візиту Редакцію райгазети „Колгоспник Жашківщини на жнивах" та „перехідний прапор" з припадковими українськими написами. До фотографії додано вияснення, що „селяни змушені до праці в гуртах, але продукція харчів відстає".

● Терористично - поліційний уряд комуністичної Польщі почав за совєтськими зразками переводити точний реєстр своїх 26,000,000 підданих, видаючи всім пашпорти. Кожного мешканця фотографується та докладно описується з цілим його родоводом.

● Фотознімки з останніх врочистостей у Великому Театрі в Москві з нагоди річниці смерти Леніна показують Сталіна та Маленкова по його правім боці і Молотова по лівій. Це збільшує здогади про те, що Маленьков призначений престолонаслідником в червоному Кремлі.

● Інж. Осип Бойдуник, член Проводу Організації Українських Націоналістів та заступник голови Української Національної Ради, приїхав на відвідини до Канади і перебуває тепер в Торонті — повідомляє „Новий Шлях", додаючи, що під час свого побуту в Канаді інж. Бойдуник відвідає деякі місцевості, при чому матиме побачення з представниками українських організацій та зустрічі з громадянством.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ КРИВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ТУНІСІ

Туніс, Північна Африка. — Арабські націоналістичні заворушення та виступи проти французької адміністрації перемінились вчора в справжню битву між арабськими демонстрантами і французькою залогою в портовому місті Суссе, коло 100 миль на південь від столиці. В битві згинув один французький полковник, командант району, та девять арабів, а 26 осіб було поранених. Теж з інших частин цього французького протекторату наспіли вістки про більші і менші заворушення місцевих націоналістів. Виведено з рейок один потяг між Тунісом і Сфаксом, перериваючи на тій лінії дальшу комунікацію, вбито із засідки французького вояка в Порто Фаріна та виконано низку інших актів насильства і саботажу. Тимчасом в Парижі Національна Асамблея ухвалила довір'я новому урядові прем'єра Фора більшістю 396 голосів проти 220, а Фор заявив, що його уряд продовжуватиме заходи для ступневого унезалежнення Тунісу і робитиме це стадіями, але теж продовжуватиме свою політику — „твердої руки", як довго в тому протектораті не буде відновлений лад і спокій.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЮДЖЕТ КРАЇНИ

Президент Труман зголосив в Конґресі проєкт нового бюджету на фіскальний рік 1952/53, в якому висоту видатків встановлено на 85,400,000,000 долярів, а висоту прибутків з податків на 70,900,000,000 долярів, отже вже наперед передбачено 14,500,000,000 долярів дефіциту. Це найбільший бюджет — і найбільший дефіцит — в історії країни в мирних часах. Величезну частину всіх видатків, приблизно 76%, призначено на „програму забезпечення країни", отже на збройння, дальший розвиток атомової енергії та на інші видатки, зв'язані з обороною.

Сам проєкт бюджету не був несподіванкою для американської публіки, бо президент Труман говорив про це вже в своїх двох попередніх посланнях до Конґресу, приготовляючи націю на нові тягарі і труднощі. Тоді і тепер американський Конґрес і публічна опінія приняли пропозиції уряду з великим зрозумінням їх конечности. Президент заявив, що висоту цього бюджету він вважає за „ціну миру", який Злучені Держави намагаються вдержати і за це американський нарід готов заплатити кожну долярову ціну. Проте, новий бюджетовий плян зустрівся з критичними голосами з усіх боків і поодинокі представники в Конґресі вже наперед заповідають відповідні „скорочення".

Критика нового бюджету відноситься не так до його висоти, як радше до цілої його системи, в якій добачується загрозу інфляції. Президентові Трумановi та демократичній адміністрації признається, що вони в цьому році виборів так само не бажають підвишки податків, як того не бажає Конґрес і населення. Проте, населення воліло б заплатити ще вищі податки, якщоб вони давали ґарантію проти інфляції. Але такої ґарантії вони не дають, бо загроза інфляції криється не у висоті податків, а тільки в податковій системі. Це, разом з передбаченим в бюджеті дефіцитом, становить головний предмет критики та головні турботи населення.

Звичайно, не обійшлося теж без критики поодиноких позицій в бюджеті, майже всі з яких є в цьому році більші, ніж в попередньому році. Видвигається застереження до цілої низки видатків — на елекрифікацію фарм, на поліпшення навіґації, на програму суспільного здоров'я, допомогу школам, на нові федеральні стипендії і т. п. Не заперечуючи важливости і пекучости цих видатків, все таки видвигається сумніви щодо їх доцільности власне в цьому році незрівноваженого бюджету та величезних оборонних зусиль.

Не видвигається жадних застережень щодо видатків на оборону, але натомість критикується господарку цими фондами. Для прикладу навести б тільки факт, що армія, фльота і авіяція купують три різні роди військових накривал і платять за них нерівномірну ціну в сумі від 5 до 25 долярів за штуку. Таких і подібних прикладів на зайву розтратність оборонних фондів наводиться багато більше.

Президент Труман, говорячи про дефіцит в цьому фіскальному році, заповів ще більший в наступному. Це вияснюється тим, що оборонну програму продовжено на один рік, отже до 1955-го року, і тому зв'язані з цим видатки ще не досягнули свого вершка.

Оцінюючи зголошений президентом Труманом загальний бюджет країни, деякі економісти побоюються, що в його системі можуть бути зародки того, на що всі надії покладає Москва: господарське перетяження країни, що в обставинах ліберального капіталізму мало б поступово призвести до господарської руїни.

Відмінюючи ці критичні голоси, не можна не звернути уваги, що плян нового бюджету та його приходів і видатків був приготований найкращими економістами та фінансовими спеціялістами. Президент Труман в своєму посланні та у вияснениях до поодиноких позицій в бюджеті переконливо виказує не тільки їх необхідність, але й здорову базу та такі ж здорові наслідки. Останнє слово в цій справі скаже Конґрес, зложений з представників народу, і можна мати впевненість, що їх рішення, як завжди, матимуть на увазі однаково добро одиниць, та безпеку країни, тим більше, що з ними сьогодні тісно зв'язана доля та самі існування вільного світу і його вікового дорібку.

Події в Азії—на першому місці

Московський кореспондент Ню Йорк Таймс-у, згадуючи про святкування у Москві 28-ої річниці смерти Леніна, зазначує, що проблеми, порушені головною промовою на такому торжестві, бувають звичайно найважливішою темою цілого року, такою, до якої партія відноситься з найбільшою увагою.

Як знаємо, цю головну промову виголосив цього року в присутності Сталіна та членів Політбюра знову Петро Поспєлов, відомий комуністичний теоретик. Головну увагу присвятив він у ній „могутньому революційному зривові в Азії".

Не треба промови Поспєлова, щоб знати, що Москва разраховує на Азію як свого союзника, який властиво мав би знищити, або бодай сильно підірвати сили таких демократичних потуг як Злучені Держави, Велика Британія, чи Франція. Очевидно також і на те, щоб згодом ціла Азія опинилась в лабетах Москви.

Не будемо входити в подробиці промови Поспєлова, себто, що він закинув „американським та британським імперіялістам", чи „капіталістам". Важливе те, що народи Азії таки хочуть позбутись залишків европейських імперіялізмів. Так треба глядіти усім нам на різні „революційні зриви". Інша справа, що в остаточному висліді отих „революційних зривів" ціла Азія готова попасти по „визволенню" у куди гірше ярмо комуністичних диктатур. Саме тут треба виявити західним потугам великий політичний розум і до цього не допустити, піти назустріч „революційним зривам" і дати тим доказ, що їм йдеться про новий світ, побудований на нових порядках. Якщо так не станеться, то Азія буде втрачена для вільного світу і таки перейде в комуністичний табір.

З цього боку промова Поспєлова повинна бути для західних демократій вказівкою, що їм треба робити, щоб паралізувати кремлівську пропаганду, яка підбунтовує азійські народи проти „західних капіталістів" та „імперіялістів". До того Кремль не обмежується тільки до пропаганди. Він продовжуватиме в Азії те саме, що досі робив у Кореї, так, що в скорому часі можливо почуємо там про кілька Корей, якими кермує московське Політбюро та яких спомагає теж і військовими старшинами та зброєю.

З цього дальший висновок такий, що Москва в цьому році не буде надто натискати на вільну Европу й тим улегшить працю тим західним політикам, що постійно дурять себе вірою в можливість порозуміння з кремлівською диктатурою. Захід готов через те витрачати гроші, зброю, людей та енергію на спинення отих „революційних рухів", про які так широко розбалакався Поспєлов у Большому Театрі в Москві. Таке можна припускати навіть на підставі того, що говорив в Конґресі британський прем'єр Винстон Черчил, а що не дуже припало до вподоби представникам у Конґресі й взагалі американському народові.

Промову Поспєлова, як чергову програму московського Політбюра, повинні добре розважити в Вашинґтоні, Лондоні та Парижі. Пропаґанді московсько-комуністичних імперіялістів треба відповідати не інакше, а визвольною програмою демократичного світу, яка несе волю і справедливий мир усім народам і усім країнам світу.

Микола Чубатий.

В совєтах знову один „русский народ"

Теперішні події в Совєтах, окутані таємницею залізної заслони. Деякі тільки відгуки перемін останніх часів продістаються між рядками совєтського друкованого слова, яке масам совєтських підданих подає до вірування нові правди, часто зовсім протилежні до тих правд, що їх голосили большевики тридцять років тому. Таке є теж в совєтській історичній науці та в мовознавстві, як видно з передового журналу совєтських істориків „Вопроси Истории". Журнал цей доходить до Америки і з нього можна пізнати, як далеко повернула вже теперішня Москва до царських часів та як скоро наближується до ідеології царського міністра поліції Валуєва, що України „нема, не було та бути не може", очевидно України як окремої нації.

Недавно на сторінках недільного журналу Ню Йорк Таймсу англійський дипломат Келлі написав, що теперішня червона Росія виразно вже вступила на шлях контрреволюції. Подібно як колись революційна Франція по десяти роках демократичної революції та тероризму повернула на шлях давньої реакції, таке саме тепер діється в Росії. Аґрарна революція в давній Росії нині вже, очевидно, принесла поворот кріпацтва селян в колхозах. Робітнича революція перемінилася в поневолення робітника таки самими робітничими союзами, що стали органом державної влади. Повернула вже також в Совєтах давня імперіяльна ідеологія, з домінуванням московської православної церкви, як Третього Риму та одинокого виразника „правдивого, нефальшованого християнства". На наших очах повертає вже давня ідеологія царської Росії, про „один русскій народ", зложений з племен московського, українського та білоруського. Той один народ то не тільки народ в політичному розумінню, як голосять росіяни на еміґрації, але таки один народ в етнічному розумінню, з одною мовою, одною культурою та з одною традицією.

Коли порівняємо теорію та практику большевиків з часів Леніна з тим, що діється в Совєтах тепер, то стає ясно, як повертають старі царські погляди, один цар, одна віра, один народ.

Різниця тільки ця, що коли за царату ці кличі були власністю державної московської кліки, а народ був на ці справи байдужий і навіть серед вченої верхівки аж надто часто траплялися „єретики", що відступали від тих засад віри російського шовінізму, то нині, при допомозі пропаґандивного апарату, в мільйони вповюється засади російського шовінізму та брехнею збуджується великоросійські амбіції як провідної нації світу. Дотепер, щонайменше в теорії, рівноправний український народ нині вже в десятках наукових історичних та мовознавчих праць зводиться до племени одного русского народу, що тільки через історичні події, а саме завоювання земель давньої Руси Польщею, відколовся від того „русского народу", що — мовляв — існував вже, починаючи від 9-го століття, на просторах від Архангельська по Чорне море та від Уралю по Карпатську Україну.

Вже від кількох років в Совєтах звернули дуже пильну увагу на студії передовсім найстаршої історії Східної Европи, на студії Київської України-Руси. Сотки праць та статтей появилися за останніх 15 років на тему історії мови та культури Київської Руси. Річ природна, що всі ці праці ведені стисло по вказівкам Політбюра і вони вже наперед мають накреслені результати, до яких мають доходити. Ці результати накреслені двома актами найвищої совєтської влади: перший — це рішення Совнаркому СССР та Центрального Комітету ВКП (б), з 27 січня 1936, яке засуджує історичні погляди комуністичного російського історика Михайла Покровського; другий — це декларація Сталіна в справі спільної російської мови, оголошена в науковім історичнім журналі „Вопроси Истории" в серпні 1950 року.

Після приходу большевиків до влади (1917) пристав до большевиків поступовий російський історик Михайло Покровський, який був продовж довгих років заступником комісаря освіти російської федеративної республіки. Покровський був прихильником майже тих самих поглядів, що Михайло Грушевський та другі українські історики, а саме, що київська Русь це стара держава українського народу, натомість початок держави російського народу припадає дещо пізніше, а саме на початок 12-го століття і його треба шукати в Суздальсько-володимирськім князівстві предтечі московського великого князівства, згодом московського царства. Впродовж тринадцять літ історичні погляди Покровського були в Совєтах офіціяльною історичною наукою і це дало змогу розвиватися українській історії в часах так званої українізації на підсовєтській Україні. Одначе наступ большевиків на українську науку та культуру, що розпочався 1930 року та потягнув за собою ліквідацію історичної школи Михайла Грушевського, приніс за собою теж погром для історичної школи росіянина Покровського, що наступного року (1932) помер. Після „наукового" обстрілу його історичних поглядів, вони були остаточно заборонені як „антимарксистські, антиленінські, на ділі ліквідаторські та антинаукові".

Після розгрому історичної школи Покровського спершу появилися погляди, що стара історія та стара культура київської України-Руси це спільна власність трьох народів: російського, українського та білоруського. Ця ідея вложена навіть в новий совєтський гимн, що спільна Русь створила три народи. Згодом совєтська наука пішла крок дальше, а саме, що російський народ вже не то старший брат, але найстарший і провідний народ. В останніх часах маємо вже як офіціяльні наукові погляди твердження, що вже в дев'ятім століттю існував тільки один „русскій народ" в етнічному розумінню.

Такі погляди виложив „науково" на сторінках журналу „Вопроси Истории" в квітні 1950 якийсь Мавродин, який дослівно написав таке: „Ледви чи можна сумніватися, що в IX. та X. століттю східне словянство зложилось в єдиній русскій народ... І так на основі старих зв'язків та традицій, на основі етнічної спільности східнього слов'янства в умовинах повстаючої староруської держави, на основі спільноти мови; обичаїв „своїх отців", законів, ідеології, на основі єдинства матеріяльної к у л ь т у р и, спільної боротьби „за землю та віру русску", починає виростати свідомість односте русского народу"... Проблема повставання української та білоруської народности — це справа пізніша, по 13-тім століттю, та потребує окремих дослідів — кінчить новий теоретик „єдности русского народу".

Для автора тої статті неважне, що найстарша київська Первоначальна Літопись на десятках місць підкреслює, що східнослов'янські племена, які лягли в основу українського, білоруського та російського народу, мали саме відмінні звичаї, іншу традицію, інші закони, іншу матеріяльну культуру тощо. Для нього не треба такого доказу, бо його вже наперед усталило Політбюро, будівничий н а в о ї національної Росії.

В справах спільної русскої мови висказався авторитетно такий „вчений та авторитет" в справі мовознавства, як бувший грузинський православний семинарист Йосиф Висаріонович Сталін. У своїй відповіді якомусь Санжеєву він це саме потвердив в справі спільної „русскої мови". Цілий процес творення мов та народів на сході Европи він вбрав в один закон інтеґрації та дезінтеґрації, себто об'єднання та розкладу. Спершу, пише Сталін, в передісторичних часах був розпад східнього слов'янства. Та вже в початках історичних часів (9-те стол). наступає інтеґрація, з'єднання одного русского народу. Додавши тільки комуністичну фразеологію, а саме, що в наслідок економічних причин наступила знов дезінтеґрація „одного русского народу" по нападі татар. Потім знов почався процес інтеґрації за царату, він продовжується за Совєтів. Створення „одного русского.. народу", для замилення очей називаного тепер совєтським народом, це остаточна ціль совєтського періоду. Іншими словами, ціллю совєтського періоду є, щоб перестали існувати окремі український та білоруський народи. Одного „русского народу", як твердої основи російської імперії, потребував царат; його потребує також Кремль; тому совєтська наука вступила на той сам шлях наукового обману, що ним колись йшов царат зі своїм символом національної політики Валуєвом. Мовна політика Совєтів потверджує це саме.

Немає сумніву, що англійський дипломат Келлі має повну рацію. Москва вступила вже виразно на шлях контрреволюції, що її доконує російський тоталітарний націоналізм. Це щораз більше наближує ідеологію совєтської влади до ідеології росіян імперіялістів по всьому світі. Мабуть ще тільки кілька осіб, старих большевиків як Сталін, Молотов та другі, стоять на перешкоді до повного об'єднання Кремля з російською еміґрацією. Можна сподіватися, що по смерти Сталіна прийде від нового диктатора на Кремлі, заклик до росіян на еміґрації повертати на національно-соціялістичну родіну для будови російської імперії всесвітніх розмірів. Ідеологічно Москва повернула вже на старі, передреволюційні рейки.

ІДЕЇ КЕНАНА

(Лондон). — Джордж Кенан, американський дипломат, відомий не тільки як практик, але також як теоретик міжнародної політики. Він має 47 років, свого часу студіював у Німеччині, під проводом професора Гаусгофера, — творця т. зв. „геополітики". Гаусгофер виводив політику тої чи іншої нації з її географічного положення і пробував формулувати на цій підставі „закони" політичного розвитку держав, зокрема їх закордонну політику. „Геополітика" була дуже модна серед німецьких націстів, які свій імперіялізм хотіли підперти географічними доказами: мовляв, німецькому народові потрібний „простір" для життя". Одначе сам Гаусгофер відсахнувся від своїх надто фанатичних „учеників"-гітлерівців,, — був за II світової війни арештований, а сина його Гестапо покарало смертю.

Кенан написав історію американської дипломатії за останніх 50 років. (George F. Kennan: „American Diplomacy 1900-1950", University of Chicago Press, Chicago 1951). — Як „Мр. X." — Кенан висловив свої погляди на завдання американської політики тому 2 роки. — Під своїм прізвищем опублікував відому статтю в "Foreign Affairs" в квітні 1951 р., в якій розбирає російську проблему. В цій статті Кенан, визнаючи творчий ґеній українського народу, однак уважає, що Україна мала б бути у зв'язку з Росією, бо, мовляв, економічно Україна для Росії те саме, що Пенсилвенія для Америки..

Нова книжка Кенана відкриває дещо з його політичних ідей. Кенан хоче бути дипломатом „старої школи". Він визнає, що держави деколи вступають між собою в воєнні конфлікти, але ці війни має ліквідувати дипломатія так, щоб противники дійшли до дальшого мирного співжиття. Кенан ставиться ворожо до т. зв. ідеологічних воєн, що принесли людству стільки лиха в 20 віці. Він обвинувачує президента Вилсона, що пішов за настроями мас і дозволив обернути війну „старого стилю" (1914-1918) в „війну ідеологічну" (демократизм проти монархізму), яка знищила рівновагу в Европі. Кенан визнає необхідність „життєвого простору" для окремих націй і уважає, що Америка могла б оминути війни з Японією, давши розумні розміри для життєвих потреб японського народу. Також щодо Росії та її претенсій на „місце під сонцем" — Кенан має свій плян. Він хоче трактувати Совєтську Росію як нормальну державу, що має свої законні інтереси і він готовий ці інтереси задовольнити для забезпечення миру. .

Для Кенана діє, як правило політики, реальне відношення сил. Він не збирається здійснювати в політиці „ідеали", а хоче стояти на міцному ґрунті життя і його реальних потреб.

Кенан винуватить за поширення „ідеологічних воєн" систему міжнародньої політики Злучених Держав Америки. На його думку, народні маси Америки, невишколені політично, мають завеликий вплив на міжнародну політику. Тому, щоб ці маси повести до бою, доводиться ставити надто широкі „ідеологічні цілі", як це було за Хрестоносних походів. Кенан хотів би реформувати систему міжнародної політики Америки, обмежити вплив народу на рішення в справах, які вимагають великого знання і відповідальности.

Взявши на увагу консервативну методу Кенана, зрозуміємо його обережність щодо національних рухів під владою Совєтської Росії, зокрема до України. Але Кенан забуває, що винахідником — „ідеологічних воєн" був не Вилсон, а таки Ленін („обернути імперіялістичну війну в громадянську").

Проти цього „ідеалу" треба поставити інші, вищі цілі, якщо демократи не хочуть стати жертвами большевицької демагогії. До цих вищих ідей належить також свобода і незалежність націй, боротьба проти російського імперіялізму.

Тому надії Кенана — обмежити російський імперіялізм кордонами СССР — безпідставні. Стара дипломатична школа, не може дати собі ради з московським „ідеологічним" імперіялізмом. Це ясно показує нова книга Кенана.

С. В.

Віктор Приходько.

МОЇ БОРГИ

(Образки з недавноминулого України).

3)

Коні, зачувши дім, біжать швидче, Михайло бадьоро похльоскує батогом, ми нетерпляче підводимся на козлах, лише малий Іл'яшенко скрутився на дні шарабану і спить.

Ще хвиля і ми завертаємо у село. Всюди спокій і тиша. Уже північ і Чабанівка спить. Ми ідемо порожніми вулицями, серед плотів, з-поза яких до нас простягають свої віти вишні і сливи та огортає нас своєрідний сільський дух. Аж, нарешті, ми біля церкви. А проти неї — „наша" батюшкова садиба. Михайло зіскакує відчиняти ворота, від дому із страшним гавканням зриваються вірні сторожі — Кудлатий, Сірко та мала Цяпка. Але досить Михайлового вигуку і вся ця страшна кудлата сторожа починає несамовито крутитись і з радісним гавканням накидається з лапами на Михайла і о. Петра. Гнідий і Карий доброзичливо пирхають, вітаючи своїх приятелів. Серед темних вікон священичого дому блиснуло світло.

Ми приїхали в Чабанівку...

Чабанівка, Чабанівка... маленьке українське сельце. Тихе й спокійне. Кілька вулиць і вуличок. Рівнина, а для різноманітности пара горбків і долина. Білі хатки, зелені садки, а над поточком — верби. Стара-стара дерев'яна церква, новенька маленька „церковно - приходська школа", „монополія" з рябим стовпом, — ось і усі чабанівські установи „достопримечательности". Правда, ще є „фільварок" польської поміщиці „пані Карашевічки", але він обнесений високою загородою й ми туди не йдемо. Це — чужий світ. Навіть жадної жидівської чи „потребительської" крамнички в Чабанівці нема. Нащо? Усе є в дома, а „ґас", сірники, сіль чи там який оселедець — в Старій Ушиці. „Заштатний город" — Стара Ушиця. Чому „заштатний" і хто та защо його вивів у „заштат", й досі не знаю. Правда, що й нізащо їй, Старій Ушиці й городом зватись. Просто маленьке, поганеньке жидівське містечко. Звичайно — порожнє й мертве, а у ярмаркові дні — повне возів, дядьків, жіноцтва та дівчат. Особливо літом... Усе те одягнене, причепурене, заквітчане. Жінки й дівчата у білих полотняних вишитих сорочках і вузьких запасках (як ідуть, то „лопотять" а чоловіки у білих штанах та білих довгих сорочках, підперезані широким тяжким „чересом". Словом, „Подністров'я" — тут усі так ходять. На ярмарковій площі великий рух — іржуть коні, мукають корови, блеють вівці, співають лірники, а над усім — легкий людський гомін.

Крім Старої Ушиці, є ще Нова Ушиця, але це вже — бери вище! — повітове місто, з „казенними" установами, „чиновниками", воїнським начальником та пожарною командою. Та до Нової Ушиці від Чабанівки — дуже далеко — щось тридцять верстов — і мало хто туди з Чабанівки й навідується. Чабанівка має своїх ближчих сусідів — села Чугор, Привороття, Водачівка, Гораївка, Лисківці, Грушка, що розложились навколо по пагорках та долинах, але ніхто з Чабанівки там не буває, лише раз на рік, „на відпуст" (храмовий празник) — а позатим Чабанівка живе своїм тихим сільським життям.

Лише ми, молодь городська, — паничі й „баришні" робимо в Чабанівці рух, і „сенсацію". Передовсім — співаємо у церкві. Отець Петро це дуже любить і все нас на те намовляє. Отож у неділю, — десь посеред літургії, ми цілою гурмою увалюємся на крилос до псаломщика Панкевича.

Псаломщику Панкевичу це не дуже подобається. В чім справа — трудно розібрати, але в якійсь мірі це порушує його звичний порядок і „конституцію". А може й інші причини: Панкевич бідака, має п'ятеро дітей, а приход бідний і сам він якийсь неповоротний, згорблений, насуплений, з чорною бородою, що робить його ще більш непривітним. Він звичайно співає сам, нікого не дивиться, співає якимсь замогильним басом, трохи в ніс та своєрідним напівом і у нього виходить: „Носподи поми... (павза)... гуй". Але на великі свята йому помагає дядько Хома — „ядушливий" чоловік, що з тяжкою намагою видобуває з себе якісь тоненькі нотки від чого обличчя його червоніє, набрякає і вилазять очі. Отже ми присднуємося до цієї „основи" своїми дискантами та альтами, стараючись розквітчати та „розвеселити" замогильний Панкевичів спів. Як воно виходило не знаємо, бо Панкевич звичайно з нашої появи на крилосі „нічого собі не робив", на нас не дивився і тягнув своєї, тільки благочестивий Хома старався якось до нас достосуватись, від чого ще більше кашляв і набухав.

Але о. Петро був дуже задоволений, патетично „возглашав" і кадив.

Франя виводила тоненьким сопрано і на нас дивилась уся церква. — Побожні чоловіки, жінки і уквітчані дівчата, з густо намащеним чорним волоссям. А церква була маленька і стара — престара і хотілось побачити того невідомого благочестивого іконописця та поспитати його, що він собі думав і якого Рафаеля наслідував, коли малював оцих згорблених та скривлених святих і оцих страшних тигрів „зіяющих" і левів „рикающих". Але побожні парафіяне змалку до своїх святих звикли, з вірою до них прикладались і свою церковцю малу та похилу любили, а коли вечорами з такої ж старої дзвінички гуків над Чабанівськими полями та садками спокійний і лагідний дзвін, то вони хрестились і зітхали...

Але головна парада щойно наближалась. Це було 29 червня, в день святих апостолів Петра і Павла: іменини о. Петра Ступницького. Не скажу, як це запровадилось, але всі дооколичні батюшки й матушки та інші знайомі пам'ятали, що у цей день в Чабанівці велике свято і треба їхати на іменини до о. Петра.

І Чабанівка готувалась. Ми вивчували „партесне" „Іже херувими", „Милость мира" та „Многая літа". Ірина Захарієвна заздалегідь клопоталася та бідкалася, як гостей приняти, а ми — то була найголовніша річ! — готували, крім того театральну виставу — дивогляд і „сенсація" на цілу околицю.

(Продовження буде).

ЩЕ БРАКУЄ ТІЛЬКИ ВАШОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА НОВИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТИЖНЕВИК „СВОБОДИ”, ЩОБ ВІН МІГ ПОЯВЛЯТИСЯ! ПРИШЛІТЬ ЙОГО НЕГАЙНО!

Проф. П. Ковалів

НОВЕ НАДБАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Серед кількох праць, що їх за останні роки видав Митрополит Іларіон (Проф. д-р І. Огієнко), на окрему увагу заслуговує остання його праця з мовознавства, що вийшла друком в Канаді в 1951 році, як нове цінне надбання з української мови.

Це „Українська Літературна Мова” — підручний мовний довідник. Накладом і друком Української Друкарні “The Gospel Press”, Саскатун.

Книжка, розміром в 347 сторінок, складається з таких розділів: I. Фонетика. II. Морфологія. III. Правопис чужих слів. IV. Власні ймення. V. Ділення слова з рядка в рядок. VI. Де писати велику букву. VII. Правила вживання розділових знаків. VIII. Головні відміни літературної мови від мови західно-української. IX. Сучасна українська літературна мова. X. Як писати для широких мас. XI. Ознаки доброї літературної мови. XII. Покажчик.

Ми не маємо можливости в газетній статті спинитися докладно на розгляді цієї капітальної праці. Докладну аналізу її ми дамо в окремій статті, а тут тільки подамо її загальну оцінку.

Досі в граматиках ще не було такого повного, майже вичерпного охвату мовних і правописних явищ, як ми маємо в праці проф. д-ра І. Огієнка з розмежуванням літературних норм і діялектних особливостей. Автор у передмові пише, що ця праця „має своїм завданням прислужитися виробленню в нас єдиної соборної літературної мови”. З цією метою автор навіть подав окремий розділ „Головні відміни літературної мови від мови західноукраїнської”, мовляв, „цей розділ дає змогу українцеві західному перейти на мову літературну” (с. 4). Та й ця праця сама призначена, як пише автор в тій же передмові, для українців Канади та Америки, „вихідців головно з західноукраїнських земель”.

Виходячи з цього завдання, автор крок за кроком розкриває ті особливості, що їх мають дві мовні стихії — східна й західна, застерігаючи від тих, що їх треба уникати в літературній мові, як єдиній соборній українській мові. Цим виправдується гасло: „Для одного народу — один правопис і одна літературна мова й вимова!”

Все це обумовлює структурний характер книги. Автор не подає граматики як системи, а спиняється на численних розходженнях між літературною нормою і локалізмами. Тому не дивно, що автор не обминув навіть таких деталів, як вживання частки би (б) при рефлексивних формах дієслів: я старався б (а не: я старавбися) та ін. (§215). З огляду на призначення книжки автор звернув увагу й на те, що частка ся (сь) має бути тільки після дієслів, а не перед ними: я вродився (а не: я ся вродив).

В своїх поясненнях автор часто користується історичними довідками. Це набагато полегшує розуміння та сприймання граматичних форм. Наприклад, дуже влучний спосіб розмежування форм на —ар твердих і м'яких з допомогою історичних даних (тверді на —ар походять з аръ, м'які — з арь) (§68). В граматиках це явище — одно з важких місць правопису. Або чергування о, е з і автор пояснює в зв'язку з давніми новозакритими складами. В старозакритих складах цієї зміни не було. (§17). Так само додається просте й зрозуміле пояснення значення апострофа, навіть з історичною довідкою (§35). Це дуже важливо: в той час, як західні українці давно вже зводять боротьбу з апострофом, історія мови свідчить, що апостроф конче потрібний і не є ніякою вигадкою мовознавців.

В граматиках, призначених для українців, що живуть в англійському мовному оточенні, треба звертати не раз увагу на такі, здавалось би дрібниці, як вживання великої літери: в англійській мові, як відомо, великої літери вживають там, де в українській мові її немає. І наші люди часто підпадають підо вплив англо-американських традицій. Наш автор досить докладно зупиняється й на цьому питанні (§313-327), звернувши увагу особливо на церковну термінологію.

Виходячи з потреб нашої культури,, автор запровадив навіть окремий розділ „Як писати до широких мас”, куди ввійшли всім відомі його „Десять заповідей простого писання”. Таки правда, що пишуть для широких мас, а висловлюються часто так, що й добре освічений не зовсім зрозуміє, про що пише автор своєю незграбною, аж надто заплутаною фразою. Ми можемо тільки повторити за автором нашої праці, що „ясний стиль — це стиль найбільшої вчености”.

Книжку Митрополита Іларіона (проф. д-ра І. Огієнка) можна вважати добрим довідником в різних сумнівних питаннях української мови. Матеріял розміщений за параграфами, і тому легко відшукати відповідь на якесь питання. Цьому допомагає й покажчик, вміщений в кінці книжки, як це й належить науковому виданню.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Річні виборчі збори „Дністра”.

Виборчими зборами, що відбулися 29. грудня 1951 р., Т-во „Дністер”, 361 відділ УНСоюзу, замкнуло черговий рік своєї забезпеченово-допомогової й національно-громадської праці. Це був важливий етап у житті „Дністра”, бо на 1951 рік припав ювілей 25-ліття його існування, що й було відзначене бенкетом з відповідною мистецькою програмою.

На виборчі збори прибуло около сотні членів. Проводив зборами адвокат М. Пізнак і проф. М. Лисогір, як заступник голови, секретарювали пп. М. Іванів і Д. Чорнюк.

Як видно із звіту голови „Дністра”, п. М. Малетича, головних урядників — фінансового секретаря п. П. Кучми, скарбника п. Н. Левковича, рекордового секретаря п. Д. Барагури та контрольної комісії в складі пп. І. Галичина, Ю. Нанассого й В. Вишиваного, врешті опікунів хворих (голова п-ні М. Сосницька, члени п-ні К. Левков і п. І. Пригора), праця „Дністра” в ювілейному році його існування проходила в двох напрямах — забезпеченево-допомоговому й національно-громадському.

Як ідеться про першу ділянку, то „Дністер” є одним із найчисленніших відділу УНСоюзу, бо нараховує 1758 членів, в тому 600 осіб зорганізовано з-поміж новоприбулої іміграції. Фінанси Т-ва в 1951 р. в рубриці прибутків становили понад 65,000 дол., в рубриці розходів понад 64,000 дол., що в висліді дало 710 дол чистого зиску. Про розмір праці, яку довелося виконати фінан. секр. п. П. Кучмі в зв'язку з організуванням і рухом членів та фінансовими трансакціями свідчить найкраще численна кореспонденція, яка становила 1,200 позицій. У діловому 1951 р. відбулося 11 зборів членів „Дністра” та 8 засідань уряду.

Поруч організування членів, збирання членських внесків, забезпеки фінансів, опіки над хворими, виплати бенефітів, влаштовування підприємств, що засобили б касу Т-ва „Дністер”, брав живу участь в українському національно-громадському житті. Представники його (М. Малетич, П. Кучма, М. Лисогір, І. Галичин) входили в склад центральних організацій Ню Йорку, а „Дністер” утримував живі організаційні й ділові та товариські взаємини з різними українськими установами в Ню Йорку. Члени уряду „Дністра” були вибирані на відповідальні пости в переводженні різних акцій загально-національного характеру. Згадати треба окремо акцію „Дністра” в справі організованої участи в протилетунській обороні й доповідь, яку на цю тему мали для членів „Дністра” представники цивільної оборони.

„Дністер” давав також фінансову підтримку українському національному життю, а пожертви на народні цілі в діловому 1951 р. винесли 1,000 дол., в тому дарки на УКК, ЗУАДК, видавничі справи, протибольшевицьку маніфестацію та різні інші акції й потреби загально-українського значення. Треба підкреслити живу участь „Дністра” в акції придбання Українського Народного Дому та здеклярування на згадану ціль 1,000 дол. Окремо складено пожертву на Американський Червоний Хрест.

Крім успіхів у минулому році праці мав „Дністер” і недотягнення. До них треба зарахувати відсутність власного приміщення, якого, мимо заходів, не вдалося досі придбати. Це потягло за собою дальші недомоги, а саме гальмувало ведення культурно-освітньої та товариської діяльности. Далі слід підкреслити слабе зацікавлення членів життям свого Т-ва. Фреквенція членів на зборах „Дністра” була невелика, а вся праця спадала виключно на плечі уряду й невеличкого гуртка членів. Зокрема вражає слаба участь у житті „Дністра” новоприбулих, з-поміж яких тільки одиниці активізувалися. Занедбана зовсім ділянка жіноцтва й молоді. Не точне вплачування членських внесків доводило в багатьох випадках до суспендування членів і обтяжувало уряд зайвою роботою. Всі ці недотягнення новий уряд мусітиме усунути.

Не зважаючи одначе на недоліки в праці, ювілейний рік в цілости був успішним роком у житті „Дністра”. Це оцінили якслід збори, а найкращим доказом довір'я членів до уступаючого уряду був факт, що до нової управи на 1952 р. увійшли майже всі минулорічні урядники. Склад нового уряду такий: голова М. Малетич, перший заступник — М. Пізнак, другий заступник — В. Левко, фінансовий секретар — П. Кучма, касієр С. Собенко, рекордовий секретар — В. Барагура. Контрольна комісія: голова — І. Галичин, члени — Ю. Нанасси, В. Вишиваний. Тростіси: Д. Кольба, М. Януш, М. Олексів. Опікуни хворих — голова М. Сосницька, члени — К. Левко, І. Пригода. Хоружі — Н. Василишин, Г. Лібович. Бібліотекар буде вибраний додатково, коли заіснує можливість урухомити бібліотеку.

Новий рік праці Т-во „Дністер” починає розбудовою культурно-освітньої й національно-громадської ділянок. А саме, на перших зборах, що відбулися 12. січня 1952 р. покликано до життя окрему секцію, завданням якої є пожвавити згадані ділянки праці шляхом влаштовування доповідей, урухомлення бібліотеки й читальні, організування жіноцтва й молоді. У склад секції входять: В. Вишиваний — голова, М. Лисогір, В. Барагура, Ю. Яськів, С. Ковальчук — члени.

Крім того частину доходу з найближчої імпрези, а саме балю, що відбудеться 16. лютого ц. р. в репрезентативних залях „Чатем Гарден” при Гюстон Стр. і другій евеню, призначає „Дністер” на фонд адміністративних видатків у зв'язку з акцією набуття Українського Народного Дому. Треба сподіватись, що українське громадянство підтримає якслід акцію „Дністра”, а інші т-ва, установи й організації підуть за його прикладом.

Є надія, що в новому році праці „Дністер” дбатиме не лише про обезпеченево-допомогові інтереси своїх членів, але й поведе широку національно-громадську роботу та в своїй діяльности матиме завжди на оці загально-український інтерес. (вб)

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Наталка Полтавка.

11 січня 1952 р. в Горожанському Клюбі при Френклин вул. у Филаделфії відбулася вистава української оперети „Наталка Полтавка” при великім зборі глядачів.

Виставу дали заново зорганізовані мистці українських театрів, до вистави грала музична трійка. Декоративне оформлення дещо убоге, але художньо уряджене і цілком відповідало художньому призначенню вистави.

Освітлення сцени було заслабе і це до деякої міри затемняло характеризацію виконавців.

Ролю „Наталки” виконувала ще невідома для українського глядача молода, дуже талановита співачка — Зінаїда Нечитайло, котра дала виключний образ правдивої української дівчини. Співачка виконала з повною емоцією, справжньої української душі всі пісні. Її сильний і чистий голос наповнював всю залю своїми чарівними звуками.

Ролю виборного виконував вже всім відомий з попередніх виступів Микола Чалий, котрий дав правдивий образ хитрого Макогоненка. Голос п. Чалого лився свіжо та м'яко.

В ролі Горпини Терпелихи виступала Маргарета Медвідь, яка добре вив'язалась як з боку голосового також і з мистецького, даючи правдивий образ матері.

В ролі Петра — Іван Гош був заслабуватий з боку художнього. Нам здається, що п. Гошові треба б більше виявляти радости при зустрічі з любою Наталкою, після такої довгої розлуки. З боку голосового — п. Гош володіє сильним тенором з гарною фарбою.

В ролі Миколи — Іван Самокіш показав свої акторські здібності, котрими примушував глядача від душі сміятися; голос п. Самокіша — ліричний барітон, яким він легко володіє.

Ролю Возьного виконував — Т. Нечитайло — загально добре, але ж характеризація не відповідала до епохи Котляревського, а також заслабі були звуки в прозі.

Костюми — правдиві, вистава в загальному вигляді дуже добра, котру глядачі з насолодою слухали і щиро нагороджували кожного виконавця бурхливими оплесками.

У виставі були недоліки, наприклад відсутність, до деякої міри, сценічної ритмики між виконавцями в прозі і не досить добра зіграність між собою, але враховуючи специфічні умовини підготовки з боку художньо-режисерського, а також фізичні труднощі, що їх наші мистці, працюючи на виробництвах, все ж вони працюють і над мистецтвом, не рахуючись з труднощами і хоч трохи розважають нас та не дають нашим серцям заснпати.

Щиро бажаємо новій акторській групі дальших успіхів в проведенні в життя нашого українського мистецтва в Америці.

Йосип Кароль.

● **Тіла трьох кадетів, що згинули при розбитті літака** в горах коло Фінікс, у стейті Арізона, привезено до Військової Академії у Вест Пойнт, у стейті Ню Йорк. Їх привітали їхні товариші при вступі до академії з відповідними військовими почестями. Вони будуть похоронені на військовім цвинтарі.

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Дня 27-го січня прийдуть кораблем „Дженерал Стюарт" до Ню Йорку на ашуранси ЗУАДКомітету такі особи:

Артеменко Юрко, Лідія; Безлюда Стефан; Фостяк Ярослав, Марія; Гебролка Василь, Анна; Гром Володимир, Гілдеґард; Королов Володимир, Анна, Марія, Вячеслав; Кравчук Едмунд, Ерна; Гофлер Вальтер; Мельниченко Донна; Мельниченко Віра, Євген, Марко; Мельник Марія; Москалюк Григорій, Катерина; Мочурад Григорій, Ольга, Євгенія, Леся; Наваринський Федір, Анна, Славко; Николаєвська Віра; Рекшинський Роман; Перцак Петро; Сенишин Володимир; Стрибко Анастазія, Михайло, Володимир, Ольга; Заржаневич Зеновія; Іванюх Ярослав; Леус Андрій, Станислава, Юрій, Роман, Андрій; Сопрунович Кондрат.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. **проф Віктора Супінського,** складаю $10 (десять дол.) на Українську Національну Раду.

Юрій Подоляк
Балтімор, Мд.

• РОЗШУКИ •

Я, Анна Кривокульська, доч. Тимофія і Зофії, шукаю свойого стрийка **АНТОНА КРИВОКУЛЬСЬКОГО** з Тернополя, котрий виїхав до ЗДА по першій світовій війні. Хто знає про нього, або він сам, прошу написати до: **ANNA KRYWOKULSKA, 11 Beatrice Ave., Toronto, Ont., Canada**

ПОШУКУЮ односельчан і друзів. Прошу голоситися до:

MYCHAJLO DZIUBYNSKYJ
53 Greene Street, Jersey City, N. J.

Заграничні часописи прошу о передрук.

Дочка ДМИТРА СЛОТА пошукує свого Вуйка **ІВАНА СЛОТА** і Тету **Марію,** зі села Червона Воля, повіт Ярослав, котрі виїхали 1914 р. до ЗДА. Голоситися на адресу:

MYCHAYLO OBRISKO
P. O. Box 76,
Dayton, N. J., U.S.A.

КОВБАСЮК ТРОХИМ, син Стефана із Кузьківців Великих, пошукує свого Тата або Стрийків, котрі перебували в Сейнт Луіз, Мізурі в 1938 році.

T. KOWBASIUK
c/o D. Kruk
R. 1, Orwell, Ohio.

• БИЗНЕСОВІ НАГОДИ •

НА ПРОДАЖ Реставрація в індустріяльнім приміщенні у Филаделфії. Пишіть або кличте:

MICHAEL ELKO
605 N. 7th St., Philadelphia 23, Pa.
Phone: Ma 7-2407

Спортові Вісті

У.С.С.К. — Швабен С.Ц. 9:0

Ню Йорк, 18. січня 1952. — Команда столової ситківки У.С.С.К. перемогла у відплатних змаганнях за першенство німецької ліги — ДАФБ-у німців клюбу „Швабен С.Ц." 9:0 тогок. Противник виступив без змагунів — (3) Діквальд і (4) Люцке віддаючи в.о. для д-р А. Отчеретко і Я. Куровицького. Теж у деблях — пара Б. Прудиус і Я. Куровицький одержали в.о.

Висліди: Відношення сетів 18:2, м'ячів 414:212.

У сінґлях: (1) Р. М'єзіс (латиш) — Гофман 2:0

(2.) Г. Ельмар (латиш) — Браун I 2:0

(3.) І. Заяць — Боглінґер 2:0

(4.) Я. Раковський — Браун II 2:1.

У деблях: (1.) Р. М'єзіс, Г. Ельмар — Гофман, Браун I 2:0

(2.) І. Заяць, Я. Раковський — Боглінґер, Браун II 2:1.

По змаганнях УССК має 4 місце з 3:0 виграних матчів, 24:5 точок, 47:17 сетів і 1290:979 м'ячів.

— • —

Після змагань відбулися товариські зустрічі — дебл В. Прудиус — Я. Куровицький програв до (1. пари) Гофмана — Браун I 1:2, д-р А. Отчеретко програв до (5 ракети) — Боглінґер 1:2, та переміг до (2 ракети) — Браун I 2:0. Б. Прудиус виграв до (1 ракети) Гофман, V 2:0 і до (6 ракети) Браун II 2:0.

В тижні Бляу-Вайс виграв 5:4 точок до Спорт Клюб Ню Йорк а Проспект Юніти Клюб виграв ідентичним відношенням до Швабен С.Ц. Табелю ліги веде Литовський А.Ц. перед (2) „Пфельцер" і (3) „Швабен".

Подав: **Б. Прудиус**

• ДОКЛАД •

Т-во Українців Правників у С.Ш.А. Подаємо до відома, що в суботу, 26. січня 1952, в год. 6-ій ввечорі у приміщенні Укр. Нац. Клюбу, 313 E. 10th St., New York City, виголосить **проф. Лев А. Окіншевич** доклад на тему: „Український Парлямент у 17. і 18. ст." Гостям раді. Управа.

• КУРСИ — ЛЕКЦІЇ •

УКРАЇНЦІ З NEWARK, ELIZABETH І ОКОЛИЦЬ!

Т-во „Самопоміч", 180 William St., Newark улаштовує під кер. **інж. К. Церкевича**

КУРС ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ

Вписи приймає до 26. ц. м. п. рад. Олесницький, год. 7-10 ввечір, крім неділь. Одинока нагода осягнути добре платний фах! **Управа.**

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

ЛИСТА ч. 23 (по день 5. листопада 1951.)

КАЛІФОРНІЯ:

Сан Франціско: Андрій Дучинський $10.

КОЛОРАДО:

Денвер: о. д-р Дмитро Блажейовський $10; Еміліян Канюк $10.

КОННЕТИКАТ:

Бріджпорт: по $10: Володимир Болонний, Ярослав Шуст; Анаст. і Іван Шимберко; по $5: Петро Слівінський, Михайло Зелик.

Гартфорд: Михайло Масник $10.

ІЛЛИНОЙС:

Шікаґо: по $10: Антін Гайдук і Михайло Сірий.

ІНДІЯНА:

Іст Шікаґо: Михайло Стадник $30.

Індіянополіс: Александер Четенко $10.

КЕНЗАС:

Кензас Сіті: Дмитро Яремко з христин у П-ва А. і Фр. Косик $12 (жертвували по $5: А. Косик і Дм. Яремко; $2 — Михайло Боруцкий).

КЕНТУКИ:

Люїсвил: Д-р Александер Цибрівський $15; Ілько Цибрівський $10.

МЕРИЛЕНД:

Балтимор: 14. Відділ ООЧСУ $10; „Пласт" $10; Укр. Народн. Союз 337 $10; Збірка на зборах 337 Відділу УНСоюзу на УПА: дрібними датками $11; по $5: М. Бернадин, Т. Чорний, Микола Шандровський; по $4: — С. Іванюк; по $2: — М. Шандровська, Т. Шулька, Алекс. Жук; по $1: — Беньовський, Влауцяк, Володимир Бойко, Т. Царик, А. Чорний, М. Феденко, О. Гой, Д. Галичин, Глива, Головінський, Іванович, В. Камінський, О. Кобрин, О. Корж, Козира, Курилас, С. Максимович, І. Малко, Й. Мармаш, Микула, Новосільський, Г. Папіш, Д. Пісецький, Т. Попович, Я. Семенків, П. Семенків, О. Стельмах, Ткачук, Тимюк, Вацлавів, П. Войтович, А. Захарків, В. Захарків, Зілинський; по $10: — Олександер Дуда, Омелян Гой, Осип Головацький, Галина Мартинів, Остап Стельмах, Михайло Значко; по $5: Остап Хархаліс.

Оуінз Милс: Володимир Гарасименко $15.

МІШІҐЕН:

Дітройт: Роман Бундзяк $10.

Седжівен: Микола Дзюба $10.

НЮ ДЖЕРЗІ:

Бейон: Дан. Б. Гупаловський $10.

Іст Орендж: по $10: Леонід Чировський і Микола Чировський.

Грейтон Парк: Ілля Варчак $10.

Трентон: ООЧСУ $10; Павліна Шкремета $10.

НЮ ЙОРК:

Елбани: Осип Копач $10; СУМ $10

Амстердам: по $10: — Роман Грищак, Іван Коваль, Теофіля Кісілевська, Осип Пащак, Андрій Петришин, Василь Вовиянка.

Асторія: д-р Еміль Клюфас $10; Анна Залєвська $1.

Бінґгемтен: д-р Михайло Дмитренко $10.

Бруклин: Михайло Жовнір $5.

Боффало: Союз Українок Америки (ч. 49) — $25; по $10: Петро Баранюк, Олександер Бережницький, Іван Вілинський, Павло Білецький, Григорій Хома, Дмитро Драника, Василь Фализюк, Володимир Федик, Василь Глухий, Іван Горбачук, Петро Гринчак, Степан Гриндик, Ярослав Гулик, Григорій Гунчак, Мирон Гунчак, Іван Іскало, д-р Василь Касіян, Василь Коць, Степан Кокотайло, Василь Кусий, д-р Михайло Лоза, Ярослав Литвин, Степан Машталір, Василь Мельник, Михайло Мохнач, Михайло Мудрий, д-р Микола Ортинський, Михайло Осадчук, Теодор Паньків, Олена Папіш, Ілярій Паращій, Іван Пастернак, Володимир Петрівський, Іван Сало, Іван Самуляк, Василь Степанюк, Ксеня Сидор, Михайло Шумський, Петро Терлецький, інж. Тисовський, Михайло Захарків, Онуфрій Зілінський; по $5: — Дмитро Баранецький, Михайло Бровн-Боровець, Володимир Горонович, Іван Яндреюк, Ольга Котик, Марія Мартин, Михайло Мельник, Петро Мозяк, Петро Пастух, протоєрей Степан Позичайло; по $3: — Василь Воробець; по $1: — Іван Сукмановський.

Коговз: Петро Ракочий $25; Василь Савків $10.

Джемейка: Ілярій Ольховий $10.

Ню Йорк Сіті: „Запорозька Січ" (117 Відділ УНСоюзу) $28; по $10: Вм. Цюпа, Онуфрій Данилишин, Михайло Думка, Михайло Дрогобицький, Олександер Іваночко, д-р Роман Голіят, Іван Кефор, Михайло Кобрин, Мирослав Кучма, Михайло Микитин, Юрій Проців, Володимир Роговський, Володимир Семенюк, Анна Семкович, Ярослав Семкович, Ольга Соневицька, Володимир Вадуцький, Іван Вітюк, Ярослав Во-Кучма, Олена Мир; по ЮС Милошин; по $5 Іван Дух, о. Антін Кучма, Олена Мир; по 2: о. Петро Барановський, Федір Дудко, Іван Заяць.

Стевесан: Марія Романчук $10.

Ютика: по $10: Богдан Чайківський, Іван Дуб, Іван Дибач, д-р Євгенія Єржківська, проф. Микола Єржківський, Борис Козловський, Марія Пітка, Василь Рабарський, Омелян Томич, Ярослав Томич.

ОГАЙО:

Клівленд: Василь Голембйовський $20; Григорій Голембйовський $10.

Джірed: К. Б. Зубик $5.

Лейквуд: Луція Медицька $10; С. Медицький $10.

Лорен: по $10: Володимир Баран і Борис Калушик.

ОКЛЯГОМА:

Шоуни: д-р Тома Воробець $10.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Бріджпорт: Осип Соляр $10.

Честер: по $10: Мирон Смолій і Петро Смолій.

Мегеной Сіті: Микола Батіг $10; Михайло Качмарчик $5.

Филаделфія: „Самопоміч" $25; по $25: — Іван Антоняк, Іван і Амалія Рубель; по $20: — Осип і Степанія Чайківські; по $15: — Євгенія Лукавська, Михайло Лукавський; по $10: — А. Батюга, Ігнатій Білинський, Ростислава Богачевська, Михайло Добош, Ярослав Дубрівський, Петро і Анна Котельницькі, Іван і Тетяна Коваль, Богдан і Марія Луців, Наталія Лукіянович, Петро Лисенко, Ярослав Масяк, Василь Ссипяк, Мирослав Подоляк, Микола Процик, Степан Сеньків, д-р Роман Слюзар, Александра Смиляк, Олександер Смоляк; по $5: — Володимир Мельник і Лев Мидловський.

Тамаква: Омелян Волосянський — 10 дол.

ТЕКСАС:

Гюстон: по $50: Михайло Балабан, Дмитро Куріца; по $25: Віктор Балабан; по $10: Марія Балабан, Мирко Балабан, Ольга Балабан, Петро Біцук, Оксана Данилик, Михайло Фесенко, Іван Іськів з дружиною, Корнель Крупський, Марія Куріца, Михайло Мазур, Лідія Поготовко, Григорій Пиндус, Теодор Телезеда, Петро Волянський, Наталія Желада; по $5: Дмитро Яківчук, Михайло Янко, Марія Р. Куріца, Ілько Марсів, Іван Заблоцький.

• ВАКАЦІЇ •

MIAMI, FLORIDA

МАЄМО КІМНАТИ ДО ВИНАЙМУ
Місячно або тижнево.
Пишіть або їдьте просто до:
Mr. & Mrs. M. SZPAK
257 N. E. 17th TERRACE
MIAMI 32, FLORIDA.

КОНСУЛ В. ОРЕНЧУК МІЖ НІМЕЦЬКИМИ ПОЛІТИКАМИ ТА ЕКОНОМІСТАМИ

"Köpfe der Politik — Wirtschaft Kunst und Wissenschaft — під такою назвою появилася у В-ві Johann Wilhelm Naumann — Augsburg пропам'ятна книга із біографіями чільних представників німецького політично-громадського і господарського світу.

В збірнику, що містить біографії таких видатних мужів, як канцлер Аденауер, Кардинал фон Фаулгабер, д-р Ганс Егард, д-р Геґнер і ін., зустрічаємо нашого земляка, заступника куратора Українського Вільного Університету — консула Василя Оренчука та його біографію, що її подаємо без змін.

„В. Оренчук походить із старого українського роду і народився 13. січня 1890 в Стоянові. Після закінчення правничих студій, він служив у першій світовій війні, як старшина австро-угорської армії. Під кінець війни він був покликаний до Українського Міністерства Зак. Справ. В кінці 1918 р. він був іменований українським консулем у Мюнхені, де заснував німецько-український господарський клюб. В 1928 р. він відкрив у Мюнхені свою фірму і належить сьогодні до найвидатніших представників німецького імпорту та експорту. Він є заступником президента Кураторії Українського Вільного Університету. Відомий рівно ж численними статтями в денниках та господарських журналах да доповіддями на політичні і господарські теми."

І. М.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні збори Тов. Жидачів, від. 393, відбудуться в неділю, 27. січня(в год. 3-ій пополудні, в домівці Укр. Чер. Хреста, 423 E. 9 вул. Проситься всіх прибути на час. Будуть звіти урядників і контрольної комісії та вибір уряду на рік 1952. Проситься кожного члена вирівнати свої вкладки і приєднати хоч одного нового члена. — І. Дубик, предс.; Е. Баланда, кас.; М. Литвин, фін. секр.; З. Серафин, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Річні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 26. січня, точно о год. 7. ввечорі. На порядку нарад: звіт уряду за 1951, вибір уряду на 1952, та біжучі справи для добра відділу. О год. 4. попол., того ж дня відбудеться приняття нових членів—та виснення їм усіх постанов нашої організації. Просимо усіх членів прийти на ці річні збори. — Управа.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 245, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 27. січня, в год. 2-ій пополудні,. в Укр. Галі, 824 Аделан вул. Проситься усіх членів прийти на означений час і вислухати звіту уряду і контрольної комісії за 1951 рік та вибрати уряд на 1952 рік. Довгуючі члени повинні вирівняти свої вкладки. Проситься новоприбулих членів конечно прийти, бо маємо для Вас важну справу. — М. Скоропад, предс.; Й. Сабат, секр.

УВАГА! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ!

СЕСТРИЦТВО ПР. Д. М. при УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ СВ. МИХАЇЛА У ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

запрошує усе українське місцеве громадянство і околиці на

КАРНАВАЛОВУ ЗАБАВУ

——: яка відбудеться :——

В НЕДІЛЮ, 27. СІЧНЯ (JANUARY 27), 1952 Р.

В ПРИМІЩЕННІ КЛЮБУ МОЛОДІ, 540 BLACKSTONE ST.

Початок: год. 2:30 пополудні. — Музика: The Happy Wanderers.

УВАГА! УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ! УВАГА!

В суботу, 26. січня (January) 1952 р., в год. 7-ій ввечорі, в горішній салі Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, 149 — 2nd Avenue (між 9—10 вул.) відбудуться

ШИРШІ СХОДИНИ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА,

на яких, крім рефератів, будуть обговорені важні справи у звязку з річними загальними зборами, які плянуться на суботу і неділю, 23—24 лютого 1952 р.

З огляду на вагу повищих справ побажана якнайчисленніша участь членів Товариства. Крім цього проситься сплачувати на сходинах або надіслати поштою річну вкладку у висоті 6 дол. на адресу Товариства: American Ukrainian Medical Society, P. O. Box 355, Cooper Sta., New York 3, N. Y.

ЗА УПРАВУ ТОВАРИСТВА:

Д-р Роман Осінчук. **Д-р Климент Рогозинський.**

ДОБРА ВІСТКА ДЛЯ МУЖЧИН

Чи ви нервуєтесь, чуєтеся змучені й вичерпані? Чи чуєтеся ослаблені й виснажені так, що не можете втішатися радощами, які природа призначила для вас? Для нової енергії і життєздатности заживайте HEXTRONE. ГЕКСТРОН містить зрівноважені вітаміни, потрібні для втримання того життєдайного почування. Без уваги на те, яких засобів ви вживали давніше, зажийте ГЕКСТРОН і переконайтеся на самому собі, що він може зробити для вас, як уже зробив для тисячів мужчин, які втішаються тепер найбільшими радощами через заживання ГЕКСТРОН-у. Правильна ціна на ГЕКСТРОН є $4.00 за одну пачку. Одначе за спеціяльним порозумінням для читачів цеї газети ви дістанете цінну знижку. Тільки вишліть оце оголошення до **BERJAC PRODUCTS, Dept. 387, 790 Troy Avenue, Brooklyn 3, N. Y.,** а дістанете дві пачки ГЕКСТРОН-у лише за $5.00, отже знижку $3.00 на звичайній ціні. Не треба навіть посилати грошей. Заплатите поштареві, коли принесе пачку. ГЕКСТРОН продається з гарантією звороту грошей, як не будете вдоволені. Затямте собі: Перша тайна кожного успіху — це діяння. Отже не відкладайте цього. Замовте тепер.

Імя ______________________

Адреса ______________________

Місцевість ____________ Стейт ____

• ПОМЕШКАННЯ •

ДО ВИНАЙМУ Апартамент умебльований або порожний, електрична холодільня, приватна лазничка.

MICHAEL ELKO
605 North 7th Street
Philadelphia, Pa.

• Книжки-Журнали-Картки •

Випродаж за четвертину ЦІНИ

Пару соток комплектів журналу „Укр. Родина", по 620 сторін у кожному матеріялів по історії, повісти, оповідання, жарти, тощо.

Випродується по 1 доляру.
(На пересилку долучувати 10 цт.)
Замовляти у
ALEXANDER LUHOWY,
c/o 10355 — 96th St.,
Edmonton, Alta., Canada.

Хто любить читати — замовивши не пожалує!

ЦЕРКОВНІ НОТИ Бортнянського й інших. Около 900 назв, партитури, голоси. Повний каталог тільки по одержанні 1 доляра. Негайні замовлення:

W. MAGUN
P. O. Box 361, Cooper Sta.
New York 3, N. Y.

„МІТЛА", календар-альманах гумору і сатири за участю найкращих мистців укр. сатири і карикатури, справжня всенародна енциклопедія сміху на всіх 366 днів переступного 1952 р. 120 сторін друку, 40 сатир і гуморесок, 68 ілюстрацій. Висилає всюди обезпеченою посилкою по одержанні 1 дол. 20 ц. W. MAGUN, P. O. Box 361, Cooper Sta., New York 3, N. Y. Приймає теж передплату на часопис „Мітла".

• ЮВЕЛІР •

CHARLES & CHARLES
191 Ave. B, Corner 12th St.
New York 9, N. Y.
Telephone: CA, 8-1889

Годинникар і ювілер від 1905 р. Агенція на гарні швайцарські та американські годинники та біжутерію. Всю працю виконується у власній робітні. Один рік ґарантії.

• Професійні оголошення •

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697

Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лічуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — **Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі. В неділі від 11 до 1 попол. Еґзамінація $3.00.**

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3993

Внутрішні недуги. Flouroscopy. X-Ray Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.

Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m. В неділі від 10-2 попол.

GOOD NEIGHBORS . . . GOOD SERVICE!

Where you find one—you're certain to find the other! What makes a good neighbor on the party line? Just observing these 3 courtesies:

1. Allowing a little time between calls—instead of making one right after the other.
2. Replacing the receiver g-e-n-t-l-y when you find the line already in use.
3. Releasing the line promptly when it's needed by others in an emergency.

Simple, isn't it?

NEW JERSEY BELL TELEPHONE COMPANY

УВАГА! ГРОМАДЯНИ!

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ

КАПЕЛЮХІВ І МУЖЕСЬКОЇ ГАЛЯНТЕРІЇ

НА ОГРАНИЧЕНИЙ ЧАС

Можете заощадити від 15% до 40% отже користайте з цеї нагоди.

Склеп отворений щоденно до год. 8:30 ввечорі, а в пятниці і суботи до 10. год. ввечорі.

Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано і кожного четверга між 7—8 год. ввечорі, станція WHOM-FM.

Говоримо по українськи.

DUNLEY HAT SHOP, 14 Saint Marks Place
(Іст 8-ма вул., Between 2 & 3 Ave., New York City.

ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ.

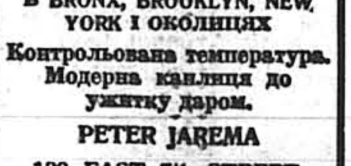
GR. 7-8951

КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ

Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають дипломи, Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Зал. в 1916.

L. TYCHNIEWICZ, директор
Metropolitan Auto School
155 — 2nd Ave., близько 10tth St.
NEW YORK CITY

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як **$150**
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Перевози місцеві - - - - - Далекобіжні

УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО

В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ

335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

ДОБРА НОВИНА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ!
Одиноке і правдиве

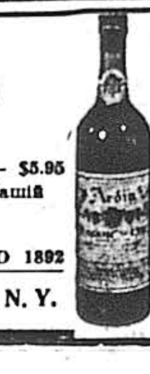
ВИНО КАГОР

тепер виробляється в Америці.

Фляшка — $1.49, 1/2 ґалона — $3.05 1 ґалон — $5.95

Якщо не можете його купити в склепі напитків у Вашій дільниці, кличте: CHELSEA 2-1683.

LUCIEN ARDIN INC. • ЗАСНОВАНО 1892
559 Sixth Ave., bet. 15th & 16th Sts. New York 11, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 2756. Сприймає визов.

Великі пазурі врізалися в горло Волфа. Після того його тіло впало на жемчуг, закриваючи небезпечну ясність.

„Що то за страшна сила стримала нас, Тарзане?" — запитався Д'Арнот. — „Блеск діяманту" — заключав Тарзан. — „А коли тіло Волфа впало на нього..."

„Боже мій, отой дикун побачив нас! Тікай, Тарзане!" — остеріг Д'Арнот. — „Але ж ні!" — попередив малпочоловік. — „Стій тихо, Павле! Не рушся!"